

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 27/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 3 a § i lagen om statsbudgeten

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 september 2004 en proposition med förslag till lag om ändring av 3 a § i lagen om statsbudgeten (RP 152/2004 rd) till finansutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och kulturutskottet lämnat utlåtanden i ärendet. Utlåtandena (GrUU 30/2004 rd och KuUU 12/2004 rd) ingår som bilagor till betänkandet.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts av finansutskottets kultur- och vetenskapsdelegation.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Raija Isotalo, finansministeriet
- överdirektör Arvo Jäppinen, undervisningsministeriet
- rektor Markku Lukka, Finlands universitetsrektorers råd
- rektor Perttu Vartiainen, Joensuu universitet
- rektor Krista Varantola, Tammerfors universitet
- utbildningspolitisk sekreterare Aleksi Henttonen, Finlands studentkårers förbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att lagen om statsbudgeten ändras. Aktiebolag som bildats av universiteten enskilt eller tillsammans med andra aktörer ska kunna dra ekonomisk nytta av den forskningsverksamhet och den konstnärliga verksamhet som universitetet bedriver såväl som internationellt. De inkomster som inflyter av den kommersiella verksamheten ska stå till universitetens direkta disposition på det sätt som bestäms närmare i statsbudgeten. Arrangemanget förut-

sätter att bestämmelser om nettobudgetering i lagen om statsbudgeten ändras.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2005 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2005. Enligt förslaget tillämpas bestämmelserna om nettobudgetering första gången i budgeten för 2005 från och med den 1 augusti 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Av de orsaker som nämns i propositionen och med hänvisning till övrig utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men anför följande anmärkningar.

Finlands ekonomiska framgång och internationella konkurrenskraft är i allt större omfattning beroende av toppkompetens och effektivt nyttiggörande av kompetensen inom företagsverksamhet. Universitetsforskningen genererar allt mer kunskap och kompetens som måste utnyttjas bättre av samhället och näringslivet. I universitetens interaktion med resten av samhället ingår det också att hjälpa till att produktifiera forskningsresultat och konstnärlig verksamhet i syfte att generera företagande.

Tanken med propositionen är att universiteten enskilt eller tillsammans med andra ska kunna bilda aktiebolag för kommersiellt nyttiggörande av forskning och konstnärlig verksamhet både nationellt och internationellt. Inkomsterna av verksamheten ska gå direkt till universiteten enligt vad som årligen bestäms i statsbudgeten. Enligt utskottet är det positivt att universiteten ges en aning bättre instrument i och med att de får avskilja delar av den avgiftsbelagda tjänsteverksamheten från resten av verksamheten på särskilda villkor och bilda bolag för ändamålet. Tack vare förslaget blir det lättare att nyttiggöra innovationer och ordna det praktiska kring den avgiftsbelagda verksamheten.

Utskottet omfattar synpunkterna i utlåtandet från kulturutskottet och understryker att universiteten i det nya systemet på behörigt sätt måste se till att staten kan utöva sitt ägarinflytande och fullfölja sin ägarpolitik i universitetsbolagen. Universiteten måste kunna upprätta och analysera företagsplaner och företagens ekonomiska rapporter. Dessutom krävs det att de har förmåga att hantera risker och kan dra gränser mellan universitetsbolagen å ena sidan och sina ämbetsverk och institutioner å andra sidan.

Donationer till universiteten. Beträffande donationer till universiteten hänvisar utskottet till utlåtandet från kulturutskottet. Enligt 57 § i inkomstskattelagen är en donation som görs till ett finskt universitet avdragbar vid beskattningen om donationen uppgår till högst 25 000 euro. Utskottet anser att det lämpligen kunde utredas om den övre gränsen för skatteavdrag för penningdonationer i syfte att främja konst och vetenskap kan avskaffas.

Utlåtandet från grundlagsutskottet

Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Samtidigt påpekar grundlagsutskottet att statsrådet bör göra en bedömning av om det med hänsyn till universitetens självstyrelse och särskilda uppgifter är lämpligt att lagen om utövande av statens delägarrätt i vissa aktiebolag som bedriver ekonomisk verksamhet fullt ut tillämpas på universitetsbolag. Enligt finansutskottet måste frågan snabbt utredas och ändringsförslag i förekommande fall föreläggas riksdagen.

Enligt grundlagsutskottet är formuleringen "enligt vad som bestäms särskilt i budgeten" i samband med nettobudgetering överflödig i 3 a § 1 mom. 7 punkten, eftersom beslut om nettobudgetering alltid fattas separat i statsbudgeten redan med stöd av det inledande stycket i momentet.

Finansutskottet påpekar att riksdagens budgetbeslut kan fattas på två olika sätt när det gäller tillämpningen av nettobudgetering i budgetpraxis. I den allmänna delen i detaljmotiven till statsbudgeten finns standardbestämmelser för nettobudgetering under omkostnadsmomenten för ämbetsverk och inrättningar. Tillämpningen av nettobudgetering kan också beslutas i beslutsdelen för motiven till respektive moment. Den nettobudgetering som avses i 3 a § 1 mom. 7 punkten är dels exceptionell, dels noga avgränsad. Tillämpningen måste slås fast i motiven till momentet och inte i den allmänna delen av de-

Förslag till beslut

FiUB 27/2004 rd — RP 152/2004 rd

taljmotiven. Enligt uppgifter från finansministeriet avser 7 punkten att ett budgetbeslut om netobudgetering ska införlivas i motiven till respektive moment. Av den anledningen anser finansutskottet det nödvändigt att lagrummet godkänns i enlighet med propositionen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår finansutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 19 november 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Olavi Ala-Nissilä /cent
vordf. Matti Ahde /sd
medl. Christina Gestrin /sv
Jyri Häkämies /saml
Kyösti Karjula /cent
Jari Koskinen /saml
Pekka Kuosmanen /saml
Reijo Laitinen /sd (delvis)
Maija-Liisa Lindqvist /cent
Mika Lintilä /cent
Pirkko Peltomo /sd

Iivo Polvi /vänst
Markku Rossi /cent
Matti Saarinen /sd
Anni Sinnemäki /gröna
Irja Tulonen /saml
Kari Uotila /vänst
Jukka Vihriälä /cent
ers. Susanna Huovinen /sd (delvis)
Esko Kiviranta /cent
Maija Perho /saml (delvis)
Maija Rask /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.